

NARODNI DNEVNIK

Naj vsak dan opoldne, izvzemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 2.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopis se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 18.633.

Pogojni patrioti.

Naj gre k črnogorskim princem...
Ko so delavci v železniških delavnicah
(v Mariboru) včeraj izvedeli, da se
mudi tam neki klerikalni poslanec,
so začeli vpiti: »Naj gre k črnogor-
skim princem, ne pa k nam.«

(Slov. Narod, dne 8. julija 1927.)

Nič se ni čuditi, če bi čitali to notico
v »Delavski politiki« ali pa v kakem dru-
gem listu, ki je na svoje mogočne be-
ge ponosen, da pa jih je objavil včasih
tako vzorno lojalen »Slovenski Narod«
pa je le pikantnost posebne vrste.

Razumemo sicer, če se »Slov. Narod«
kot zagrižen nasprotnik klerikalcev ni
mogel premagati, da pokaže svojo židano
voljo, da se je demagoško geslo proti
klerikalcem obneslo, toda brez škode bi
se smel spomniti »S. N.«, da se je to
geslo obneslo tudi na škodo nazorov, ki
jih je včasih razvijal »S. N.«. Škodoželj-
nost gre torej tudi na lasten račun.

Pa vse to je nazadnje le stranske-
ga pomena, pač pa ni postranskega po-
mena, da se upajo slovenski listi že pred
pričetkom prave volilne borbe uganjati
demagogijo najgrše vrste. In demagogi-
ja in nič drugega, je kričanje, da je ime-
la vlada pač 43 milijonov za lene črno-
gorske prince, ni pa imela revnih treh
milijonov za delavce. Kajti tudi če bi
vlada ustregla delavcem, bi morala vse-
eno plačati onih 43 milijonov, ker je v
to bila obvezana.

Pa se seže politik po demagogiji, te-
daj je v tem vedno priznanje njegove
idejne revščine. In če nima SDS nobe-
nega drugega idejnega argumenta, ka-
kor je demagogija s 43 milijoni, potem
SDS tudi črnogorski principi ne bodo re-
šili.

Pač pa se more SDS pripetiti, da se
bodo lastni pristaši pričeli zgražati nad
to demagogijo in oni, ki so patrioti, bi
še morali. Ni tako težko uganiti, da pri
štimungu, kakoršna je za mnoge v mari-
borski delavnici navadna, ni bila nobena
umetnost užgati z demagogijo o črnogor-
skih princih. Toda posebnost demagogije
je v tem, da se ne ustavi na enem pred-
metu, temveč da preskoči takoj na dru-
ge predmete in da ima tem večji tek,
čim več pospravi. In da zbujajo take in-
stinkte ravno glasilo včasih tako na širo-
ko lojalne SDS, pa je posebnost svoje
vrste.

In ta posebnost dokazuje, da pozna
SDS samo pogojni patriotizem. Naj bi
bila danes SDS na vladi in naj bi de-
lavci nagnali poslanca, da naj gre k čr-
nogorskim princem, pa bi hitro spoznali,
kako kruto bi jih prišla roka vlade. In
če bi »Slovenec« objavil tak triumf, ka-
kor ga je »Slov. Narod«, potem bi tisku
SDS naravnost zmanjkalo besedi, da bi
primerno ožigosalo klerikalni brezpa-
triotizem. Ker pa je danes SDS v opo-
ziciji in ker mora računati s tem, da
ostane še dolgo, zato za njo tudi patrio-
tizem nima več onega pomena in zato
se ne sramuje seči po tako nizki dema-
gogiji, kakor je ona o črnogorskih prin-
cih.

Smo šele v začetku volilnega boja in
če se nam servirajo že sedaj take dema-
goške fraze, potem moramo biti priprav-
ljeni, da slišimo v največji vročini boja
naravnost nezasišane.

Da pa to vsaj deloma preprečimo, za-
to smatramo za potrebno, da ožigosamo
vsako demagogijo in da ne prizanašamo
pri tem niti eni stranki.

Kandidati in stranke, ki si ne upajo
pridobiti zaupanja volilcev s svojim pro-
gramom in s svojim delom, taki kandi-
dati in take stranke tudi nimajo pravice
nastopati v javnosti. Volilni boj mora
pomeniti razčiščenje pojmov, ne pa izi-
gravanje instinktov, če hočemo, da narod
napreduje.

Vukičević nepopustljiv proti pašićevcem.

Beograd, 8. julija. Na vse vesti, ki se
zadnje dni širijo o tem, da si Velja Vu-
kičević v volilni borbi prizadeva, da se
eliminira iz radikalnega kluba nekoliko
narodnih poslancev, ki mu niso pogo-
du, je izjavil včeraj eden od pristašev
Velje Vukičevića to-le: Te vesti so toč-
ne v toliko, da se zares zahtevajo gla-
ve nekaterih ljudi, a nikakor ne onih,
ki so s svojim dosedanjim delom bra-
nili in varovali ugled in interese stran-
ke, pač pa onih, ki so s svojim sebičnim
in nečistim delom privedli stranko v
stanje, v katerem se nahaja danes.

Kar se tiče Marka Trifkovića, mu je
bilo na poseben način sporočeno, da se
proti njemu osebno ne deluje in da ni-
ma nihče nič proti njemu, a on mora
vedeti, da ni zaželjena družba velike
večine onih, ki so okrog njega in ki se
jim on stavlja na čelo kot voditelj. Ako
Trifković misli, da mora dati za te ljudi
svojo glavo, potem mu ne more nihče
pomagati. Mi mislimo, da je glava Mar-
ka Trifkovića, ako se žrtvuje, vredna
žrtve za drugačne, veliko važnejše ci-
lje, kakor so ti, ki jih zasleduje njegova
okolica.

Beograd, 8. julija. Po predvčerajšnji
konferenci radikalnih ministrov in seji
ožjega glavnega odbora radikalne stran-
ke se konstatira, da so v vrstah pašićev-
cev zelo v skrbeh, ker je nastop Velje
Vukičevića tako močan in odločen, da
so vsi izgledi za pomirjenje prav slabi.
Pašićevci sami čim dalje bolj uvidevajo,
da se je Velja Vukičević odločil, da to-
krat popolnoma obračuna s pašićevci in
da izvrši vse ono, kar je potrebno, da
do popolnega obračunavanja res pride.

Skrbi pašićevcev so prav velike, po-
sebnost zaradi tega, ker so se odnošaji
med njimi in Veljo Vukičevićem tako
poslabšali, da tolče Velja Vukičević s
svojo politiko in s svojim delom ne
samo po glavah onih, ki so v vrstah pa-
šićevcev manj pomembni, ampak tudi
po glavah prvakov, tako da je sploh
vprašanje, ali je rehabilitacija pašićev-
cev še mogoča. Pašićevci so se nadejali,
da bodo mogli, četudi zmaga Vukičević
na teh volitvah, preko svojih ljudi, zla-
sti pa vodilnih osebnosti, v teku pri-
hodnjega zasedanja narodne skupščine,
ki bo po njih mnenju prav kratko, ven-
darle zbrati narodne sile in si pridobiti
v narodu vsaj ono moč, ki jo smatrajo
kot minimum svoje stranke.

Velja Vukičević, ki dobro pozna na-
mere pašićevcev, dela na tem, da doka-
že pašićevcem o priliki volitev, da je
vsako njihovo delo med narodom brez-
uspešno. Zato si prizadeva Velja Vuki-

čević z vsemi silami, da onemogoči kan-
didature vseh uglednejših oseb iz pašić-
evskih vrst in da privede radikalno
stranko na svoj politični teren. Ko bo ta
operacija izvršena, namerava Velja Vu-
kičević po volitvah v narodno skupščino
sklicati kongres stranke, ki naj bi se vr-
šil v duhu njegove politike in ki naj bi
ustvaril popolnoma novo, a čvrsto situ-
acijo.

Vse te vedno bolj jasne namere Vu-
kičevića vzbujajo med pašićevci posebne
vrste paniko, ker so uverjeni, da se bo-
do težko uveljavili proti Velji Vukiče-
viću in da si bodo morali dati izpuliti iz
rok vse one politične pozicije, ki jih da-
nes še imajo.

Silno dobro je prevdral Vukičević tu-
di svojo taktiko. Stalno zavlačuje rešitev
ter s tem onemogoča pašićevcem vsako
aktivnost. Ta zavlačevalna taktika se
zlasti vidi v njegovi želji, da se še naprej
pogaja z Aco Stanojevićem. Zaradi tega
so pašićevci zelo v skrbeh, ker bi mora-
li oni s svoje strani na to zavlačevanje
Velje Vukičevića odgovoriti s tem odloč-
nejšo protiakcijo med narodom. Ker pa
tega ne store, zavlačuje Vukičević boj v
glavnem odboru, medtem pa neovirano
dokončuje vse volilne priprave proti pa-
šićevcem, ki jih bo mogel tako postaviti
pred gotovo dejstvo.

Pašićevci so sedaj na razpotju in se
morajo v najkrajšem času končno odlo-
čiti. Imajo tri izhode iz današnje situa-
cije: borbo, umik ali pomirjenje. Kar
se tiče pomirjenja, je o tem sploh težko
govoriti, ker je pokazal Vukičević tako
malo nagnjenja za pomirjenje, da so pa-
šićevci popolnoma resignirani. Preostaja
jim samo, da sprejmejo borbo ali pa
da sprejmejo ono stališče, ki ga je za-
vel dr. Velizar Janković in da se umak-
nejo s politične scene in da čakajo v pa-
sivnosti, dokler se situacija ne razbistri.

Za zelo simptomatično se smatra trdi-
tev političnih krogov, da so izgledi po-
gajanj med Aco Stanojevićem in Veljo
Vukičevićem zelo mali, tako, da sploh ni
verjetno, da bi prišlo do kaknega sporaz-
uma. Velja Vukičević je v razgovoru z
Aco Stanojevićem zahteval od ožjega od-
bora, da sprejme njegovo stališče, na-
kar mu je Aca Stanojević odgovoril, da
to vobče ni nikaka forma za pogajanja.

Pašićevci niso nič definitivnega skle-
nili. Edino, kar so napravili, je, da so
določili 13. t. m. kot odločilni dan. Na
ta dan se bodo morali pašićevci končno
opredeliti, ali da se umaknejo ali pa da
stopijo v odkrito borbo proti vladi Ve-
lje Vukičevića.

KRALJICA MARIJA ODPOTOVALA V SPLIT.

Zagreb, 8. julija. Kraljica Marija se
je vozila sinoči ob 6. in pol skozi Za-
greb, odkoder krene v Split. V Zagrebu
so jo pričakali šef policije dr. Vragović,
namestnik mestnega župana, direktor
zagrebške železniške direkcije in pred-
stavniki zagrebških vojaških oblasti.

Dvorni vlak je prispel točno ob dolo-
čenem času. Ob 6.50 je dvorni vlak na-
daljeval svojo pot proti Splitu. Kraljica

Če pa je gotovim ljudem napredek
naroda brezpomemben in važen samo
boj za mandat, potem naj to priznajo
in se ne šemijo z lažnjivimi gesli.

Treba je zatreti demagogijo in obra-
čunati z lažnjivimi gesli, a treba je tudi
stopiti na prste vsem pogojnim patrio-
tom, in zato se mora klavrna pesem o
črnogorskih princih nehati — ali pa naj
instinkti zavladajo v politiki.

se bo iz Splita odpeljala z jahto vojne
mornarice v Dubrovnik, kjer je sedaj
prestolonaslednik na letovišču. Kraljico
spremlja dvorna dama gospa Hadžić.

Ves čas, ko je stal dvorni vlak na za-
grebskem kolodvoru, je ostala kraljica
v malem salonu svojega voza. Kraljica
bo bivala v Dalmaciji dalje časa.

LISTE HSS POSTAVLJENE.

Zagreb, 8. julija. Včeraj dopoldne in
popoldne se je vršila seja izvrševalnega
odbora hrvatske seljaške stranke, na
kateri so se potrdile skoraj vse stranki-
ne kandidatne liste. Le v nekaterih vo-
lilnih okrožjih v južni Srbiji vodstvo
stranke še ni potrdilo list, ker čakajo
radičevci še na točne podatke o razpo-
loženju volilcev in pa, kako stališče bo
zavzela zemljoradniška stranka napram
radičevcem glede skupnega nastopa pri
volitvah.

Miren potek rumunskih volitev.

Bukarešta, 8. julija. Po službenih in-
formacijah so potekle volitve v rumun-
ski parlament po vsej državi v popol-
nem redu in miru. Rezultati bodo znani
še, danes. Po vsej priliki pa je izšla
kot zmagovalka iz volilnega boja vladna
liberalna stranka.

Bukarešta, 8. julija. Včeraj do 8. ure
zvečer še niso bili znani rezultati voli-
tev v Bukarešti. Volitve so se vršile pre-
cej mirno in v redu. Samo nekaj manjših
incidentov je bilo med strankarskimi
agitatorji. Volilna abstenenca pa je bila
po vsej Rumuniji velika, h čemur je
znatno pripomogla silna vročina, ki vla-
da že ves teden v Rumuniji in ki dosega
opoldne do 45°.

IZZIVANJE FAŠISTOV PO DAL- MACIJI.

Split, 8. julija. V Šibenik je dospelo
te dni večje število oficirjev italijanske
fašistične milice. V šibeniški italijanski
koloniji so imeli več sestankov in z
bombastičnimi govori hujskali tukajšnje
Italijane. Eden izmed fašističnih oficir-
jev je dejal, da Italija nikdar ne bo po-
zabila na neosvobodeno Jadransko mor-
je in da bodo italijanski topovi italijan-
ske vojaške mornarice že skoro realizi-
rali težnjo Italije za italijanski Jadran.
Radi teh nastopov fašističnih častni-
kov je med prebivalstvom zavladalo sil-
no ogorčenje. Zato so ti izzivalni oficir-
ji takoj odpotovali v Split, kjer se na-
hajajo še danes. V Splitu pa so posku-
šali utihotapiti en motor, ali se jim to
ni posrečilo, ker so ga jim naše carin-
ske oblasti zaplenile.

40 NOVIH SMRTNIH OBSODB IZVRŠE- NIH V GRUZIJI.

Moskva, 8. julija. Iz službenih poro-
čil se doznavajo, da je bilo te dni obso-
jenih zopet 40 oseb na smrt, ker so bili
obtoženi špijonaže. Včeraj so bili vsi
ustreljeni. Med njimi se nahajajo tudi biv-
ši carski polkovniki, ki je bil v službi
komunistične stranke, ali je bil zadnje
čase v opoziciji proti strankinemu vod-
stvu in sovjetskemu režimu.

SPORAZUM MED SUBOTIŠKIMI RADI- KALI — DOSEŽEN.

Beograd, 8. julija. Včeraj se je dose-
gel med subotičkimi radikali popolen
sporazum na ta način, da se je zasu-
gal mandat Beli Striliću, nosilcu skupne
radikalne liste. Govori se, da se bodo
sporazumeli tudi radikali in Madžari.
Tudi se sedaj dela na tem, da pristopijo
k temu sporazumu i demokrati. Vendar
pa je za tak sporazum zelo malo upanja,
ker se vlada ne strinja s poslancem Mi-
lanom Grolom in ne želi njegove kan-
didature. Milan Grol hoče na vsak na-
čin imeti svojo listo in braniti svoj man-
dat.

RAZKOL SDS V SLAVONIJI.

Osijek, 7. julija. Med samostojnimi de-
mokrati v virovitiški županiji je prišlo
do preprirov. V Slatinskem okraju so na-
stopili dobrovoljci proti okrajnemu kan-
didatu dr. Hajdukoviću in sklenili, da
vložijo svojo lastno dobrovoljsko listo. Če
pa ne bi imela ta lista prav nobenega
upanja na uspeh, potem bodo dobrovolj-
ci z vso silo agitirali za listo Milana Pri-
bičevića, znanega dobrovoljskega borca
in sedaj kandidata zemljoradniške
stranke.

V Osijek je došel dr. Juraj Demetro-
vić, da pomiri slatinske dobrovoljce. Če
mu bo na misli uspela, je drugo vpra-
šanje, ker so dobrovoljci silno ogorčeni.

Zborovanje učiteljstva v Kranju.

Važni sklepi.

Na delegacijskem zborovanju učiteljstva in na sejah posameznih odsekov v Kranju, o čemer smo poročali že včeraj, je prišlo v torek do več važnih sklepov, od katerih omenjamo le nekatere. Na podlagi vsebinsko in idejno bogatih referatov gg. Pahorja, Hreščaka in Ribičiča je učiteljstvo sprejelo več predlogov, od katerih so najvažnejši oni, ki se nanašajo na organizacijo učiteljske samoozbrabe in na reformne šole v smeri zblizanja s potrebami kmečkega ljudstva. V odsekih je bil sprejet predlog, ki se obrača z vso odločnostjo proti zunanjim, mehničnim unifikacijam šolstva, ki bi znala ogroziti slovensko šolstvo v njegovem razvoju in obeta skrajšanje roka šolske obveznosti, kar bi pomenilo naravnost katastrofalen udarec slovenskemu šolstvu.

Sprejeti so bili dalje vsi predlogi, ki se nanašajo na reformo učiteljskega tiska (Učiteljski Tovariš, Popotnik in Zvonček), ki ga hoče postaviti učiteljstvo v službo onih stremiljenj, ki jih je utemeljilo s svojim programom. Važen je tudi sklep glede ustanovitve »Mladinske Matice«. Ta naj ima naloge pospeševati dobro mladinsko slovstvo. Po daljšem razmišljanju so bili vsi sklepi soglasno sprejeti.

Manifestacijsko zborovanje učiteljstva.

Pri udeležbi preko 300 članov se je vršilo včeraj ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani »Narodnega doma« v Kranju manifestacijsko zborovanje UJU. Zborovanje je otvoril poverjenik UJU v Ljubljani,

g. Andrej Škulj,

ki je uvodoma pozdravil vse navzoče, posebej pa še navzoče zastopnike, tako okrajne glavarja v Kranju, vladnega svetnika g. Znidaršiča, župana mesta Kranja g. Cirila Pirca, referenta za Slovenijo v prosvetnem ministru g. Pavla Flereta ter zastopnika srednješkolskega učiteljstva in splošne uradniške organizacije, gimnazijskega ravnatelja v Kranju g. Košnika. Ko je govornik pozdravil tudi oblasnega poslanca, mežanskega učitelja Moderndorferja, je izbruhnila vsa dvorana v viharan aplavz, s katerim je dalo slovensko učiteljstvo svojemu preganjanemu tovarišu najslajnejše zadoščenje. G. Moderndorfer je bil izpuščen šele v torek iz preiskovalnega zapora v Mariboru, tako, da se je še mogel udeležiti zborovanja UJU v Kranju.

Govor g. Škulja.

Nato je imel g. Škulj lepo zasnovan govor, v katerem je izvajal med drugim:

Nihče ne more zanikati, da ne bi slovensko učiteljstvo od nekdaj delovalo na kulturnem in gospodarskem polju. Delovalo v šoli in izven šole. Mogoče je prejšnja učiteljska generacija v tem pogledu več storila kot sedanja. Imamo med slovenskim učiteljstvom sijajne vzglede kulturnih in gospodarskih delavcev in narodnih vzgojiteljev. Dvoje je potrebno, da najdemo pot nazaj k narodu, iz katerega smo izšli, in da postane naše delo uspešno.

Zavedati se moramo, da mestna kultura in civilizacija ne more biti merilo in kompas za naše delo med preprostim narodom, da ne gre slepo prenašati mestnih navad, razvad in naprav na kmete, da ima kmetijska kultura svoje lastne temelje in samosvoje pogoje rasti, da moramo graditi na danem temelju in se z ljubeznijo poglobiti v dušo naroda, ne pa z domišljavostjo gledati manj od zgoraj.

Spoznati pa moramo tudi njegove gospodarske in socialne prilike, realne pogoje njegovega obstoja, vse one sile, od katerih je gospodarsko odvisen. Naša ljubezen do naroda mora biti stalna. Naš kmet preživlja težko gospodarsko krizo. Ob sedanjih gospodarskih pogojih in pri sedanjem načinu gospodarstva je njegov obstoj ogrožen. Ni dovolj, da ga razumemo, moramo mu tudi pomagati. Treba mu je temeljitejšo strokovno izobrazbo in organizacije samopomoči. Tu mora najti v učitelju oporo in vodnika. — Tudi učiteljstvo čaka mnogo hvaležnega in nujnega dela na polju gospodinjstva, socialnega skrbstva in ljudske higijene.

Za vse to delo je treba učitelju resne priprave in temeljite samoozbrabe, treba mu je zanesljive opore. Kje drugod naj jo išče kot v svoji organizaciji. Od organizacije pričakujemo, da bo vodila in organizirala naše samoozbrabne delo in nas usposabljala, da kot celota in kot posamezniki vršimo veliko in odgovorno svojo nalogo.

Vedno večje, naravnost ogromne so naloge, ki čakajo našo organizacijo. Ako naj jih reši, moramo podvojiti, potrojiti svojo delavnost in požitljivost. Nihče ne sme stati ob strani. Vsak posamezni član se mora zavedati svoje odgovornosti do organizacije. Brez žrtve ni uspehov.

Zato se oklenimo svoje organizacije — našega Udruženja. Njegova usoda je naša usoda. Delujemo za njegovo rast in moč, do uresničanja našega ideala, t. j. za združitev vsega učiteljstva brez izjeme v njenem okrilju.

Storili smo vse, o čemer smo bili prepri-

čani, da more koristiti našemu stanju. Borili smo se dosledno, proti vsem, ki so hoteli razbiti za vsako ceno našo organizacijo. Ščitili smo svobodo mišljenja našega članstva, ker je to temelj našega boja, a tudi temelj lepše, naprednejše in svobodnejše bodočnosti našega stanu. Priznati moram, da smo večji del svojih sil porabili za reparacijo starih grehov, za utrjevanje novih smeri in stanovsko utrjevanje discipline. Pravo programatično delo leži še skoro vse pred nami. Da ga izvršimo, bo treba pritegniti mnogo svežih mladih sil k delu. Naj bi postala današnja skupščina mejnik na tej poti, kakor je bila lanska mejnik glede načelne smeri.

Govor g. Škulja je bil sprejet z živahnim odobravanjem.

Zborovalci so nato z aplavzom sprejeli udanostno brzojavko kralju Aleksandru na Bledu in brzojavni pozdrav predsedniku UJU Vladu Petrinoviću v Beogradu.

Po govoru g. Škulja so pozdravili zborovanje okrajni glavar g. Znidaršič, mestni župan g. Ciril Pirc (njegov govor je zbrano učiteljstvo prav hladno sprejelo in s tem kvitiralo razne neprijetnosti, ki so jih UJU pripravili v Kranju esdeasariji), dalje je zborovanje pozdravil g. Pavel Flere in kot zastopnik organizacije državnih uradnikov g. Košnik, ki je povdarjal važnost najožjega sodelovanja vseh državnih nameštencev v borbi za svoje pravice.

Nato je imel g. Josip Dolgan široko zasnovano predavanje o vzgoji kmetijske mladine po šolski dobi. Predavatelj je opozarjal na krasne uspehe danske ljudske visoke šole in na delo danskega učiteljstva. Govornik se je zavzemal za nadaljevanje izobrazbe kmetijske mladine s pomočjo nadaljevalnih šol ter deklinskih in mladeniških krožkov, v smeri dviga etične, strokovne, kulturne, srčne in socialne izobrazbe naše mladine.

Gosp. Josipina Ahtikova je imela nato krasen, pesniško zasnovan govor o temi »Naša mati«. Primerjala je vzgojno delo matere kmetice, delavske in meščanske matere ter zaključila to paralelo s spoznanjem, da ima ravno kmetijska mati gotove vrline in sposobnosti, ki so potrebni vsakemu narodu, da tvori njegovo jedro in hrbtnico. Govornica je razkrila tudi rakane našega socialnega življenja. Te rane se globoko zajedajo v naš narod, ker razkrajajo družino in onemogočajo materi, da bi vršila vzgojno delo v istem obsegu in tako, kot je tega mladina potrebna. Predavateljica je pozvala učiteljstvo, da posveča mnogo več pažnje kot doslej srčni izobrazbi mladine.

Za svoja temeljita in doživljena izvajanja je žela govornica frenetično odobravanje. Tretji je poročal g. Ivan Malnaric o »Rdečem križu«. V svojem informativnem predavanju je predavatelj vzpodbujal učiteljstvo k živahnejšemu udeleževanju v tej človekoljubni organizaciji.

K tem izvajanjem se je pridružil tudi poverjenik g. Škulj, ki je med drugim omenjal, da je učiteljstvo prav vneto sodelovalo pri akciji »Rdečega križa« v korist poplavljenec, prizadetim po lanskim povodnjah.

Poverjenik je nato zaključil krasno uspešno zborovanje z apelom, naj se učiteljstvo, vse brez izjeme, oklene organizacije UJU in trdno vztraja na braniku svoje stanovske neodvisnosti.

Polaganje vencev.

Zborovalci so nato odšli pred spomenik kralja Petra, kjer je poverjenik Škulj z lepim govorom položil krasen šopek rož, nakar je učiteljski zbor zapel »Bože pravde«.

Na grobu Prešerna na kranjskem pokopališču je imel globok govor g. Ivan Mervič. Zborovalci so položili na Prešernov grob lep venec.

Malo konstatacije.

Ker je poročalo časopisje SDS, da je bil na zborovanju v Kranju sprejet sklep, ki se nanaša na vstop »Edinstva« (v katerem se zbirajo razni sam. demokrati nezadovoljni) v UJU, se omejimo tu na konstatacijo, da so vse take in slične vesti popolnoma neresnične. O vstopu »Edinstva« v UJU v Kranju sploh ni nihče govoril. Kakor je bilo razvidno iz govorov poverjenika Škulja in tajniškega poročila g. Kobala, vodstvo UJU gotovo ne brani povratka v matično organizacijo nobenemu učitelju, ki je kdaj iz nje izstopil, toda o točki vstopa društva »Edinstva« v UJU ne more biti niti govora. Vsi, ki so kdaj izstopili iz UJU, se morejo sicer povrniti, toda le potem okrajnih učiteljskih društev UJU.

Z druge strani pa nam poročajo, da so oni učitelji, ki so pristali SDS ter obenem zvesti člani UJU, poslali vodstvu SDS energičen protest, s katerim ugovarjajo proti napadom na UJU v sam. demokratiškem časopisu ter zahtevajo zadoščenje in jamstvo, da se vsi taki napadi nehaljo, sicer so učitelji — pristajši SDS — pripravljeni na najskrajnejše posledice.

Kranjska hranilnica preide v last ljubljanske oblasti.

Včeraj je bil izredni občni zbor Kranjske hranilnice, ki je sklenil da se društvo razpusti in likvidira ter da preide njegovo imetje, potem, ko je bil sklep o razpustu dobil najvišje odobrenje v last ljubljanske oblasti odnosno oblasnega odbora.

Ta sklep je podprt s tehničnimi razlogi. Napadno pa bi bilo misliti, da je razlog tako dalekosežnemu sklepu podan v notranjem stanju ali položaju Kranjske hranilnice. Kranjska hranilnica je bil in je še danes soliden in dobro fundiran zavod. Ni se mu bilo treba bati za obstoj ne v sedanjosti, ne v bodočnosti. Njen položaj je trden in njej ni treba iskati pomoči kakšnega drugega zavoda.

Njeno solidnost podčrtava dejstvo, da je brez težav prebredla navlako dokaj visokih vojnih posojil in da je ravno tako brez težav prenesla teže svojih nepremičnin, v katerih je kolikor koli imobilizirana.

Toda je na drugi strani gotovo, da konservativna načela, na katerih je zgrajena Kranjska hranilnica — saj je osnovana na podlagi regulativa za hranilnice iz leta 1844 — niso več prikladna duhu časa. Kranjska hranilnica bi morala, tudi ako ne pride do kakšne transakcije, sama stremeti za tem, da se modernizira ter postane zavod s širšim delokrogom in večjo gibljivostjo. V nasprotnem slučaju bi se njen delokrog spričel veliki

konkurenci na denarnem trgu vedno bolj krčlil in ožil, zlasti ko dobimo v njenem sedanjem območju državno hipotekarno banko kakor tudi v vsakem slučaju oblasni hipotekarni zavod, Delokrog Kranjske hranilnice bi bil omejen na minimum.

Ako že tu leži razlog, da je občni zbor sprejel ponudbo oblasnega odbora, so pa še drugi nagibi, ki so vedli do storjenega sklepa.

Kranjska hranilnica je bila ustanovljena iz popolnoma nesebičnih namenov kot dobrotvoren zavod. Glasom prve ločke pravil naj nudi vsakomur, zlasti pa manj imovitim ljudskim slojem priliko, da nalagajo denar na obresti in polagoma množijo svoje prihranke. S tem vzbujajo in oživljajo čut delavnosti in štedljivosti. Po drugi strani naj nudi, posojila potrebnim lastnikom nepremičnin cenjen hipotekarni kredit. Čisti dobiček pa naj vporabi za svrhe dobrotelnosti, za krajevne in deželne namene obče koristi. Plemenitim socialnim nalogam je bilo torej posvečeno delovanje Kranjske hranilnice.

Ni nobenega dvoma, da bodo te naloge v mnogo višji meri našle svojo izpolnitev, ako preyzame zavod s tako dalekosežnimi pravilnicami opremljena korporacija, kakor je oblasni odbor, odnosno ljubljanska oblast. Ljubljanska oblast s svojo davčno silo more nuditi zavodu mnogo izdatnejše jamstvo, kakor mu je moglo nuditi dosedanje društvo, ki je sestojalo le iz gotovega števila članov zasebnikov. Vlagatelji dobe za svoje vloge trdnjše garancije, kar bo zopet vplivalo na pritok novih dohodkov. Nova izdatnejša sredstva po bodo dala zavodu možnost, da širi svoj delokrog in da še v izdatnejši meri vrši dane mu naloge kakor doslej.

To so v bistvu razlogi, ki so se na izrednem občnem zboru Kranjske hranilnice povdarjali v utemeljevanju predloga, da se društvo razpusti in da vse njegovo imetje z vsemi obveznostmi vred preide v last oblasnega odbora, odnosno ljubljanske oblasti.

Rezervni zaklad v znesku 2,850.000 Din se v smislu pravil in v smislu sklepov občnega zbora razdeli za humanitarne, karitativne in kulturne namene, kakor jih določijo poedine politične skupine dosedanjega članstva. Razdelitveni ključ je določil občni zbor z veliko večino glasov.

Politične vesti.

— Poraz pašicevcev. S tako senzacionalnostjo od pašicevcev napovedana seja glavnega odbora radikalne stranke je končala s popolno zmago Vukičevića in težkim porazom pašicevcev. Da so namreč pašicevci, kljub vsem pritožbam o nasilju vlade proti njihovim kandidatom, pristali na zopetna pogajanja z vlado, je dokaz njih popolne slabosti in zmage vlade. To dokazuje tudi znano pismo dr. Velizarja Jankovića, ki se umika iz političnega življenja, ker je »disgraciran« nad sedanjimi razmerami. Ta »disgraciran« pa je dejansko samo lepši izraz za »obupnan«, ker je Velizar Janković dejansko obupal, da bi si mogel pridobiti mandat. Nove volitve so prinesle torej že v predvolilni dobi poraz pašicevcev in v tem je brez dvoma njih pozitivna pridobitev. — Seja glavnega odbora je sedaj odložena do 13. t. m. in če se bo ta res vršila, potem bo pomenila novo zmago vlade. Vselej tega ni pričakovati da bi radikalna stranka izgubila poebno mnogo mandatov, ker so se skoraj že vsi radikali pridružili Vukičevićevi skupini.

— Konec črnogorske federalistične stranke. Kakor znano so črnogorski federalistični poslanci že pred meseci vstopili v Radičev Narodni seljaški klub. Na državni konferenci v Cetinjah je bil ta korak poslanecv odobren, kljub temu pa ni bila sklenjena fuzija črnogorske federalistične stranke s HSS. Zato je vladalo splošno zanimanje, kako bo nastopila črnogorska federalistična stranka pri volitvah. Sedaj pa je tudi v tem oziru dosežena jasnost in črnogorski federalisti so sklenili, da pri septembarskih volitvah ne nastopijo samostojno, temveč da nastopijo kot sestaven del Narodne seljačke stranke. Pod tem imenom ne bodo Črnogorci kandidirali samo v Crni gori, temveč tudi v drugih krajih, zlasti pa v Sumadiji. Federalisti izjavljajo, da so zavedno vstopili v Narodno seljaško stranko in je s tem njih črnogorska federalistična stranka likvidirana.

— Kaj zahteva Italija. Po beograjskih informacijah napreduje jugoslovansko-italijanska pogajanja ugodno. Fašistovski tisk pa je rezerviran in dogodke brez vseh komentarjev registrira. Le fašistovski »Lavoro d'Italia« se bavi z jugoslovansko-italijanskimi pogajanjimi in pravi, da je treba obnoviti staro prijateljstvo in sicer s tem, da se vse vrne na prejšnje položaje. Da pokaže Jugoslavija svojo dobro voljo mora ratificirati netunjske konvencije. To je dolžna storiti tudi za to, da dokaže svojo diplomatsko korektnost. Nadalje mora Jugoslavija popolnoma opustiti vsak boj proti Tiranskemu paktu, ker je ta sklenjen med dvema državama in se zato Jugoslavije ne tiče. Na vse zadnje pa mora Jugoslavija tudi dokazati, da spoštuje neodvisnost Albanije. — Drugih želj zaenkrat fašistovski list ne navaja, prepričani pa smo, da se ne bi branil še zlate ure.

— Cena beg se ne vrne v Beograd. Cena beg je bil od Ahmeda zelo dobro sprejet. Ahmed Zogu je hotel, da se Cena vrne v Beograd. Ta pa je to ponudbo odklonil, ker cenoveč priti v tako mučen in težaven položaj, v kakršnem je bil po aretaciji Gjura-Lozaj, v kakršnem je bil po aretaciji Gjura-Lozaj, — pa izjava Cene bega dokazuje, da še ni naš spor z Albanijo čisto razčiščen in da moramo biti vsak hip pripravljeni na nova presenečenja, ki jih na italijansko povelje pripravlja Ahmed beg.

— Debata o nameravani reformi gornje zbornice v angleškem parlamentu. Vodja delavske stranke Macdonald je predlagal spodnji zbornici, da izreče vladi nezaupnico vsled nameravane reforme gornje zbornice. Svoj predlog je utemeljeval Macdonald s sijajnim govorom. Dejal je, da bo moral prihodnji parlament skleniti celo vrsto novih reform,

z nameravano reformo gornje zbornice pa bi bila spodnja zbornica brez moči. Ni politika, ki bi mogel prevzeti mesto predsednika vlade, kadar je čisto odvisen od milosti hiše lordov. Angleška ustava je zgrajena na izravnavi sil med spodnjo, zgornjo zbornico in krono. Z nameravano reformo pa bi lordi postali močnejši ko spodnja zbornica in krona skupaj. Parlamentarne akcije bi postale nemogoče in to bi nujno povzročilo, da bi si ljudje pomagali tudi na drug način, potem revolucije. In te bi bili krivi konservativci. — Baldwin je nato izjavil, da ni nikakor smatrati vladnega predloga kot defenitivnega, temveč le kot diskusijsko podlago, kako se naj gornja zbornica reformira. — Nato je govoril konservativni poslanec Buchanan, ki so ga izvolile škotske univerze. Govoril je proti vladni predlogi, ker je gornja zbornica že davno historičen nezmisl.

— V imenu liberalcev je nato govoril Lloyd George, ki je najprej čestital Buchanu k njegovemu govoru, nato pa podal kratko zgodovino, kako je prišlo do v letu 1911 sklenjenega zakona, ki je vzel gosposki zbornici njene predprave. Koncem svojega govora je dejal Lloyd George, da naj vlada samo izvede svoj načrt, toda potem se ne bo razpravljalo več samo o reformi hiše lordov, temveč o njeni popolni odpravi. Ko je pojasnjeval še Churchill, da je hotela vlada s svojim predlogom otvoriti diskusijo o reformi zbornice, je bila nezaupnica vladi s 362 proti 167 glasovi, odklonjena. 80 konservativnih poslancev se je glasovanja vzdržalo.

— Ukrajinski nacionalizem postaja sovjetom neprijeten. Vodstvo ruske komunistične stranke je izdalo poročilo o nekomunističnem delovanju sovjetske ukrajinske stranke. Ta da je že skoraj čisto zaplavala v nacionalistične vode. S silo hočejo ti ukrajinski nacionalisti vse poukrajiniti in ruski delavci so vsled tega že silno ogroženi. Ukrajinski komunisti pa imajo tudi nedovoljene vezi s poljskimi komunisti in skušajo doseči odcepitev Ukrajine od Moskve. Sploh postaja razvoj v ukrajinski komunistični stranki vedno bolj nevaren za proletarsko revolucijo in vsled nacionalističnih motivov so se jeli približevati ukrajinski komunisti celo kapitalistom. — To poročilo ruske komunistične stranke potrjuje, da se je v resnici začel v Rusiji nacionalizem močno širiti. Poročilo samo pa ima ta namen, da bo prihodnji zbor komunistične stranke obračunal nele z opozicijo, ki jo vodita Trockij in Zinovjev, temveč tudi z ukrajinskimi nacionalisti.

PRIMORJE.

Knežinja D'Aosta in naučni minister Fedele na Goriskem. Knežinja D'Aosta, predsednica proslulega raznarodovalnega društva »Italia Redenta«, je v spremstvu naučnega ministra Fedele-a, znanega po nesramnih in lažnivih odgovorih na interpelacije glede slovenskega pouka in slovenskih učiteljev na Goriskem, obiskala te dni tudi Gorisko pokrajino. V četrtek, dne 29. junija je minister Fedele obiskal italijansko šolo za slovenske kaznjence v Gorici, kjer se kaznjenci v zaporu učijo italijanski. V petek so obiskali Brdo, kjer se je v Kojskem vršila na slovesen način blagoslovitev otroškega vrta in kjer je bila zbrana poleg raznih uradnih zastopnikov tudi šolska mladina. Zvečer se je minister Fedele udeležil v prostorih gorškega fašja svečanosti, pri kateri se je govorilo tudi o obmejni šoli. V soboto so se vršili obiski v Mirnu, Biljah in v Vrtojbi pri Gorici. Pred obiskom pa so se dali s silo odstraniti slovenski napisi na šolskih poslopjih povsod, kjer so še bili. Tako v Vrtojbi in Mirnu. Obisk je trajal po pol ali tudi celo uro. Kjer so že prej z vijačo ali sli vpisali otroke v Balille, so kratkoma poklicali otroke v šolo in oblekli v črne srajce in jih predstavili vojvodinji in naučnemu ministru. V Mirnu so se otroci temu uprli. Učitelji so jih radi tega kar na debelo oklofotali. V Pivčini so otroke, ki so prišli iz otroške radovednosti gledat, oblekli s silo v črne srajce in jih vpisali v Balille. V splošnem pa je bil sprejem s strani domačega prebivalstva silno hladen kljub vsemu fašistovskemu aparatu in grožnjam ter pritisku. Zanimiv je pogovor, ki ga je imel naučni minister z nekim župnikom, čigar ime iz umljivih vzrokov moramo zamoledati.

»V katerem jeziku učite veronauk?« »V slovenskem.« »Ali Vas ljudje razumejo?« »Saj so Furlani.« »Furlanov ni tu, oni so tam za Sočo.« »Na podlagi kakšne knjige pa učite?« »Imamo slovenski katekizem.« »Slovenski, čisto slovenski?« »Vpraša Fedele, »moral bi biti vsaj dvojezičen?« »Slovenski.« »Ali Vas stari ljudje razumejo?« »Saj drugega jezika sploh ne znajo.« »To se mora spremeniti.«

Sploh so vsi, ki so imeli stike z naučnim ministrom Fedelejem, dobili vtis, da je silno ignoranten glede tamkajšnjih razmer in da pripravila še hušji pritisk na šolskem polju.

Omenimo naj le, da je ravno to dni prešlo slovensko učiteljstvo, ki je sploh še v službi, poziv, naj napravijo kar za tri različne kraje prošnje, da jih bodo lažje premeštili.

Vojvodinja D'Aosta in naučni minister sta nadaljevala svoje potovanje po trbiškem okraju. Včeraj pa se je pripeljala s posebnim vlakom v Matulje, kjer si bo ogledala raznarodovalnico ob Liburnškem obrežju.

»SLOVENCEV« UMİK.

Ze v četrtek je zatrobil »Slovenec« umik in v današnji njegovi številki je ta umik že splošen. Seveda pa hoče »Slovenec« umik olepšati in zato obupno poskuša dokazati, da je imel »Narodni Dnevnik« la nearečne dni. Ampak ni imel nesrečnih dni »N. D.«, pač pa »Slovenec« in tega mu niso povedali samo naši pristajši, temveč tudi uvidetni ljudje od SLŠ.

Na netočnosti, ki spreminjajo »Slovenec« umik v popolen poraz, pa odgovorimo prihodnjič.

Dnevne vesti.

— **Odlikovanje.** Z zlato kolajno za državljanske zasluge je bil odlikovan višji pisarniški oficijal v Brežicah Friderik Negovetič.

— **Francosko odlikovanje generala Kalafatovića.** Predsednik francoske republike je odlikoval komandanta Dravske divizije generala Darvila Kalafatovića, ki se je vrnil predvčeršnjem po daljšem bivanju v inozemstvu v Ljubljano, za njegovo sodelovanje na razorožitveni konferenci z redom častne legije II. stopnje. (Grand Officier). Red je izročil g. generalu francoski poslanik v Beogradu g. Emil Dard, ki se je mudil predvčeršnjim v Ljubljani. Odlikovanec, ki je znan iz junaških bojev na solunski fronti, se je izkazal tudi že opetovano, ko je zastopal na mednarodnih konferencah interese naše države, kot dober diplomat. Iskreno častitamo.

— **Budjet generalne direkcije carin.** Generalna direkcija carin je pričela zbirati material za načrt proračuna za leto 1928-29. Načrt bo gotov dne 10. avgusta, nakar se predloži takoj finančnemu ministru.

— **Revizija pravilnika o kadrmini.** Generalna direkcija carin je revidirala pravilnik o kadrmini. Kot poročajo iz Beograda, so o ustreznosti pri reviziji vse želje trgovskih zbornic.

— **Redukcija žumarjev.** Ministrstvo za sume in rube je izvedlo redukcijo uradništva v vojnem resoru. Tem povodom je predložilo jugoslovnsko žumarsko združenje ministru sum in rudnikov predstavko, v kateri opozarja na vse nevarnosti, ki bi utegnile nastati vsled te redukcije.

— **Izenačenje učnega načrta za trgovske šole.** V ministrstvu trgovine in industrije se dela na izenačenju učnega načrta za trgovske šole. V to svrhu že obstoječi pravilnik izpremeni in izpopolni.

— **Polovična vožnja za posetnike kopališč.** Prometni minister je dovolil vsem posetnikom kopališč polovično vožnjo po državnih železnicah. Ugodnost velja samo za slučaj, da ostane postenik 14 dni v kopališču, kar mora potrditi uprava dotičnega kopališča.

— **Ugodnosti za državne uradnike za obisk primorskih kopališč.** V cilju, da se poletna in jesenska sezona v primorskih kopališčih čim bolj poživijo, je podvzel minister trgovine in industrije potrebne korake, da bi dovolile uprave kopališč in penzij državnim uradnikom čim največje ugodnosti.

— **Otvoritev nove pogodbeno pošte Krška vas.** Dne 1. julija 1927 se je otvorila nova pogodbeno pošta Krška vas, ki ima vsak dan zvezo z pošto Brežice, vsak teden pa bo po šestkrat dostavljala v vasi Gornje in Zdolnje (Skopice, Malence in in Mrzla vas).

— **Gasilski kongres se vrši 16. in 17. julija 1927 v Ljubljani (Mestni dom).** Dovoljena polovična železniška vožnja za vse vlake, razen S. O. E. v dneh od 15. do 19. julija 1927 proti društveni izkaznici, potrjeni na kongresu gasilskih karti z mokrim žigom odhodne postaje.

— **Zveza planinskih društev v kraljevini Srbiji, Hrvatini in Slovencev opozarja turiste,** ako gredo na ture ob obmejnem pogorju, da naj ne hodijo brez potnih listov po italijanskem ozemlju, ker se je dogodilo, da so italijanske obmejne straže turiste, ki so prekoračili mejo aretirale in jim povzročile obšutno škodo. Zveza je sicer storila na mero današnih mestih primerne korake, vendar do danes nima ugodne rešitve.

— **Prijave točilcev alkoholnih pijač na drobno in debelo.** Prijave radi nove odmere točilne takse po tarifni postavki 62 taksnega zakona za triletnje 1928—1930 (člen 18, točka 6 točarinskega pravilnika, Uradni list št. 269-83 z dne 3. septembra 1925) je opraviti v območju finančnega okrajnega ravateljstva v Ljubljani v času od 1. do 20. septembra 1927 pri pristojnem oddelku finančne kontrole.

— **Slovensko planinsko društvo opozarja planince,** ki mislijo posetiti Gorski Kotar, da je planinska kočja ispod Obruca (okoli 1300 m), last podružnice »Velebit« hrvatskega planinskega društva na Sušaku, oskrbovana in dobro založena z jedjo in pijačo po zmernih cenah, tako da turistom ni treba ničesar s seboj nositi. Gorski Kotar meji na zapadu na Istro in Kranjsko in se spušča do Kvarnerja z ene, a do spodnjega Pokuplja z druge strani. Ta planinski kraj je poln prirodnih lepot in gorskih vrhuncov nad 1000 m, samo 3 vrhovi dosežejo nekaj nad 1500 m. Pripravna izhodišča za lepe ture nudijo razne postaje na železniški progi Karlovac—Sušak.

— **Bohinjsko jezero.** Bohinjsko jezero se razprostira ob južnem pobočju Triglava med slikovitim gorovjem in temnimi gozdnatimi griči. Jezero se odlikuje po svoji temnozelni barvi; je 4 in pol km dolgo in 1 km široko. Kljub temu, da je ta kraj tako lep, ni s strani ljubljancov pravega obiska; vse sili samo na Bled, ki po lepoti gotovo zaostaja za Bohinjskim jezerom. Letošnji sezoni je hotel Sv. Janez, kakor tudi Zlatorog močno zaseden po Nemcih iz Nemčije, ki znajo očividno bolj ceniti to prirodno krasoto kakor naši domačini. Nemci so tako navdušeni za Bohinjsko jezero, da delajo v Nemčiji veliko propagando, in poseba Bohinjsko vedno več Nemcev. V nedeljo zvečer, dne 10. t. m. se bo vršila otvoritev sezije v hotelu Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru s koncertom. Otvoritev se bo zaključila z vožnjo in razsvetljavo po Bohinjskem jezeru; brez dvoma bo to eden prvih večerov, tako lepih večerov na Bohinjskem jezeru. Polovično vožnjo uživa vsak, ki se popelje v Bohinj z izletniškim vlakom v soboto ali pa nedeljo.

— **Zgodovina Splita.** V Split je prispel dr. Grga Novak, ki bo napisal skupno z dr. G. Branom in Karamanom zgodovino Splita. Material je izbran, knjiga izide prihodnje leto.

— **Razpisana mesta.** Pri okrajnem sodišču v Celju je razpisano mesto višjega pisarniškega predstojnika. Prošnje je vložiti najkas-

neje do dne 10. avgusta. Pri okrajnem sodišču v Plju se odda sodniško mesto. Prošnje je vložiti najkasneje do dne 31. avgusta. Pri moški kaznilnici v Mariboru se odda mesto višjega paznika-zvaničnika in eventuelno služba paznika-dnevničarja. Prošnje je vložiti najkasneje do dne 20. julija.

— **Promocija.** Prošli mesec je bil na praški univerzi promoviran za doktorja filozofije g. Božo Škerlj iz Ljubljane.

— **Iz sodniške službe.** Deželnosodni svetnik dr. Fran Pichler je imenovan za podpredsednika okrajnega sodišča v Mariboru. Višjo skupino so bili pomaknjeni: dež. sod. svetnik Anton Lajovic, okrajni sodnik dr. Gašper Stojkovič, sodnik Ferdinand Merala, vsi pri deželnem sodišču v Ljubljani in predstojnik okrajnega sodišča v Cerknici dr. Josip Baydek.

— **Iz policijske službe.** Osrednji nadzornik državne varnostne straže v Ljubljani Peter Gerzimič je upokojen.

— **Diplomati izpit za gradbenega inženjerja** je položil te dni na tehnični fakulteti ljubljanske univerze abs. tehnik Karel Barborič iz Novega mesta.

— **Reorganizacija generalnega štaba.** Kralj je podpisal novo naredbo o generalnem štabu. Uredba iz leta 1924 je stopila iz veljave.

— **Pobijanje navijanja cen v Primorju.** Minister trgovine in industrije je razposlal vsem uradom za pospeševanje tujeskega prometa ter vsem policijskim in občinskim oblastim v Primorju okoliščino, v kateri naglašja da je prejel zadnje dni več pritožb radi navijanja cen v Primorju. Minister poziva vse kompetentne faktorje, da naj posvečajo takim pojavom čim največjo pažnjo ter da vsakega poedinca, ki se v tem oziru pregreši, bodisi hotel, gostilničar, nosač ali sofer, najstrožje kaznujejo. Minister trgovine in industrije apelira dalje na tisk, na šole, na vse javne institucije, ki pridejo pri tem v poštev in na privatne osebe, da naj poučujejo ljudstvo, kako velike važnosti je tujski promet za Primorje in da se zato cene ne smejo navijati ter da naj prijavijo vsak slučaj navijanja cen oblasti.

— **Nepretrgan polet Genova — Rio de Janeiro.** Posrečil se je nov transoceanski polet. Italijanski letalec Barros je preletel progo Genova — Rio de Janeiro, ne da bi med potjo pristal. To je najdaljša proga, ki jo je doslej kak letalec nepretrgano preletel; zračna daljina med Genov in Rio de Janeiro meri namreč 9000 km, dočim so preleteli doslej letalci z Lindbergom in Byrdom vred, maksimalno distance od 5000 do 6000 km. Ravno radi te velikanske distance preko-oceanskega poleta doslej še nihče ni mogel absolvirati, ne da bi med potjo pristal. Eno pa je gotovo: da gre za senzacijo prve vrste, zakaj daljina, ki jo je preletel Barros, je enaka eni petini zemeljskega obsega.

— **Zvišanje pokojnin na Českoslovaškem.** Na Českoslovaškem so zvišali z veljavnostjo od 1. januarja dalje vsem državnim upokojencem pokojnine za 20 odstotkov.

— **Husova proslava in Delavska olimpijada v Pragi.** Predvčeršnjim je bila zaključena v Pragi Delavska olimpijada. Zaključni dan je bil fiksiran namenoma tako, da je koincidiral s Husovo proslavo. Aranžirana je bila povorka 60.000 telovadcev, ki je korakala skoraj tri ure po praških ulicah. Najbolj efektno so učinkovali s strumno discipliniranostjo gostje iz Reicha. Posebno pozornost je vzbujala njihova godba, obstoječa iz bobnov in pohodnih flavt. Češko občinstvo je godbo veselo pozdravljalo. Skoraj pravtako številno kot Nemci so bili zastopniki Dunajčanje. Nemškočeskih telovadcev je bilo ogromno število. Ko so korakali nemški oddelki po praških ulicah, so odmevali vsepovsod »Heil«-klici in nemške pesmi. Ameriška, angleška, francoska, belgijska, poljska, latviška, ukrajinska, rumunska in madžarska delegacija so bile manj viharo pozdravljene. Gornješlezski delavski telovadni in športni zvezi, ukrajinski športni zvezi in židovski športni zvezi »Morgenstern« Poljaki niso hoteli izstaviti potnih listov za potovanje na Českoslovaško. Pred Husovim spomenikom je govoril načelnik zveze čeških delavskih telovadnih društev Hummelhaus o pomenu Husa. Na koncu svojega govora je zagotovil predsednika Masaryka udanosti prebivalstva.

— **Hudo rad bi se razporečil.** Neki Ružič v Tarnovu je vložil zoper svojo ženo tožbo na razporeko. Te dni je bila obravnavana. Ker je Ružič s svojim tožbenim zahtevkom propadel, se je tako razljutil, da je potegnil revolver ter hotel sodnika ustreliti. Sodnik mu je komaj ušel. Ružič je bil na mestu aretiran in odveden v zapor.

— **Župan odstavljen, ker je pijanec.** Veliki župan osijejske oblasti je župana občine Retfala obstavil z motivacijo, da je vdan pijaci ter nadleguje prebivalstvo.

— **Zločin 16-letne zakonske žene.** V selu Pribišču je bila te dni aretirana 16-letna žena posestnika Muje Pribišča, Fatima radi poizkušenege umora svojega starikevega moža. Fatima je zvalila svojega moža v gozd, kjer ga je zahrbtno napadla s sekro ter ga težko poškodovala na glavi. Po dejanju je odšla, misleč, da je moža umorila, mirno domov. Mujo so našli šele čez dva dni. Prepeljali so ga v bolnico. Fatima je dejanje priznala ter izpovedala, da jo je k zločinu nagovorila njena svakinja, češ, da pripade po Mujini smrti njegovo premoženje njegovemu bratu, njenemu možu, ki je obljubil, da bo izplačal Fatimi, če spravi svojega moža s sveta, večjo vsoto denarja.

— **Sarajevski aeroklub si nabavi aeroplan.** Sarajevski aeroklub je sklenil, da si nabavi v društvene svrhe lasten aeroplan. Izvoljen je bil poseben odbor, ki naj stvar v najkrajšem času realizira. V to svrhu priredi aeroklub v Sarajevu dne 4. septembra avijacijski dan.

— **Katastrofalen požar v Velikem Bukovcu** je povzročila, kot se zadržuje, iskra iz lo-

komotive. Škoda se ceni na 2 milijona dinarjev. 127 oseb je brez strehe. Oblast je poslala na kraj nesreče komisijo, ki naj ugotovi, kakor je požar nastal in premeni škodo.

— **Morski volkovi v primorskih lukah.** Pred splitko luko se je pojavil te dni ogromen morski volk. Ko so se podali moruarji na morje, da bi ga ujeli, je izginil brez sledu. — Sušaško pristaniško poveljstvo je obvestilo mestno policijo, da so videli tudi tam te dni velikega morskoga volka. Vsled tega je policija kopanje zunaj kopališke mreže prepovedala.

— **Samomer brezposelne privatne uradnice.** Iz Beograda poročajo: Te dni se je vrgla na Topčideru brezposelna privatna uradnica Milena Janjić pod vlak ter obležala na mestu mrtva. Motiv je brezposelnost in nesrečna ljubezen. Prizor se je odigral vpritoč kakih 200 izprehajalcev v parku.

— **Diplomati, ki se klotajo.** Kot poroča pariški »Journal«, je prišlo te dni v Beogradu med italijanskih trgovinskih atašejem grofom della Stappa in francoskim vojaškim atašejem Servonjem do hude kontroverze, ki je končala s klotom. Francoski vojaški ataše je očital italijanskemu trgovinskemu atašesu, da se bavi s špijonažo. Na to očitaje je odgovoril grof della Stappa s klotom. Radi tega incidenta je bil grof della Stappa baje naprošen, da Jugoslavijo zapusti. Odgovornost za to vest prepuščamo »Journalu«.

— **Nelly Grossavescu in njena nesramnost.** Nelly Grossavescu, oproščena morilka svojega soproga, opernega pevca, je podala pred preiskovalnim sodnikom in pozneje ponovno pri glavni obravnavi izjavo, s katero se odpoveduje v prilog svoje dveletne hčerke dedščini po svojem možu. Sedaj pa je nastopila za zahtevo, vsled katere bo izgubila še zadnje simpatije, ki jih je uživala itak malo. Morilka svojega moža zahteva od njegove matere in njegove sestre, da naj ji odstopita stanovanje na »Lerchenfelderici«, obstoječe iz petih sob, dasi je najel in opremil to stanovanje svoječasno umorjeni pevec za svojo mater in sestro. To postopanje gospe Grossavescu po oprostitvi se označuje splošno kot neverjetno umazano in nesramno.

— **Plinska eksplozija ob priliki samomora.** Neki trgovec v Kasel-u je zašpekuliral te dni 16.000 mark. Vsled tega je zabredel v plačilne težkoče. Ker si ni vedel pomagati, je sklenil, da izvrši samomor. Odprl je v svoji kopalni sobi plin, napisal par poslovnih pisem, nakar si je hotel prižgati za zadnji užitek smodok. Sledila je seveda silna eksplozija, ki ni razdelila samo kopalnice, temveč tudi vse sosednje prostore. Trgovec je zadobil tako težke opekline, da je umrl takoj po transportu v bolnico. Zanimivo je, da so ostala poslovalna pisma, ki jih je bil napisal, in ki so ležala na oknu popolnoma nepoškodovana, dočim je zgorel v sobi ves mobilijar.

— **Baron — goljuf.** Grofica Emilija Ostrovska na Dunaju je izročila pred letom dni, predno je nastopila daljše potovanje, svojemu znanцу, baronu Adolfu Rohnu, sinu bivšega avstrijskega generala, v varstvo 5000 dolarjev. Ni si namreč upala nositi sama tako velike vsote pri sebi. Ko se je vrnila, ni bilo kavalirja več na spregled. Nekoč ga je srečala slučajno na ulici. Izjavil je, da je naložil denar v dobro prosperujočem podjetju. Lahkoverna dama mu je verjela ter mu izročila še 50.000 šilingov. Nato je izginil brez sledu. Sedaj ga je ovdela oblastim, ki so izdale zoper njega tiralo.

— **Nečak čehoslovaškega zunanjega ministra Beneša obožen,** da je zapeljal žensko pod obljubo zakona. Neka trgovska službenka je ovdela čehoslovaškega komponista Jaroslava Beneša, nečaka čehoslovaškega zunanjega ministra, da jo je zapeljal pod obljubo zakona. Dekle zahteva zato — 50 milijonov avstrijskih kron odškodnine.

Prašek za pecivo
vanilni sladkor!

— **19-leten roparski morilec.** V Subotici se je pripetil te dni roparski umor, ki spominja na Paskijevičev slučaj. 19-letni Stefan Keller in 16-letni Dušan Grbić sta namerala brati na nekem travniku izven mesta žoga. Med potjo je povedal Dušan Grbić svojemu tovarišu, da ima pri sebi 1700 Din, ki mu jih je izročil oče v svrhu nekega plačila. V Stefanu Kellerju se je vzbudil pohlep po denarju. Zvalil je Grbića k nekemu plitve-mu, skoraj popolnoma izsušenemu vodnjaku. Medtem, ko se je Grbić sklonil, ga je pahnul Keller v vodnjak. Nato je skočil za njim ter tiščal njegovo glavo toliko časa v blatu, dokler ga ni zadušil, nakar ga je oropal. Grbićevi starši so prijavili, da je deček izginil. Policija je morila spričo dejstva, da je bil zadnji s svojo žrtvijo v družbi, takoj izsledila. Zaslišan, je nastopil Keller skrajno cinično. Priznal je svoj zločin smeje ter peljal orožnike prostovoljno na kraj umora. Seveda je bil fant takoj aretiran.

— **Slovensko planinsko društvo naznanja,** da priredi Srpsko planinsko društvo v Beogradu začetkom avgusta 10-dnevni izlet na Sar-planino in Korab. To je najbolj interesantna, pa tudi najlepša partijska na področju Srp. plan. dr. in priporočljiva le izvežbanim turistom. Odhod iz Beograda 30. julija. Vabimo turiste, ki se za to partijsko zanimajo, da se radi podrobnosti obrnejo sami na Sekretariat Srpskega planinskega društva, Beograd, Dobračina, br. 3.

— **Za Jugoslovnsko Matico.** Tvrdka Franc Kovač v Ljubljani, Turjaški trg 1, prodaja čaj in dišave na korist Jugoslovnske Maticе in je na procentih za prvo polletje izročila Ju-

goslovnski Matici Din 690.50. Tvrdko priporočamo vsem trgovcem in odjemalcem, ker ima tudi prvostno blago.

— **Prvi Slavenski prosvetitelji sv. Ciril in Metodije.** V založbi Jugoslovnske Maticе v Splitu je izšla izpod peresa dr. Mirka Perkovića brošura »Prvi slavenski prosvetitelji sv. Ciril i Metodije«. Brošura je lepo opremljena, obsega 24 strani s sliko sv. bratov na naslovni strani in vsebuje sledeča poglavja: Življenje in delo sv. bratov. Pomen dela sv. bratov. Borba za slovansko bogoslužje na Jadranu. Nadaljevanje borbe za slovansko bogoslužje iz najnovejših dobe, zlasti v Splitu. — Brošura je pisana poljudno in namenjena najširšim slojem. Stane Din 6.— in se jo naroča pri Pokrajinskem odboru Jugoslovnske Maticе v Splitu, Botičeva poljana 2-II.

Ljubljana.

— **Nj. Vel. kralj v Ljubljani.** Včeraj je bil v Ljubljani Nj. Vel. kralj Aleksander. Kralj se je vozil po najbolj frekventiranih ulicah. Ljudstvo ga je povsod navdušeno pozdravljalo.

— **Predavanje v razstavi grškega in rimskega kiparstva** prirediti Narodna galerija v nedeljo, dne 10. t. m. ob 11. uri dopoldne v Jakopičevem paviljonu. Predava gospod profesor Anton Sovre. Kdor se želi natančno poučiti o življenju in umetnosti antičnih narodov, naj ne zamudi tega strokovnega predavanja.

— **Kongres maturantskega društva pošt-nih uradnikov.** V nedeljo, 26. junija se je vršil v Ljubljani v mestni posvetovalnici kongres maturantskega društva pošt-nih uradnikov. Zborovanje je bilo impozantno. Pod vodstvom glavnega odbora, ki ima svoj sedež v Zagrebu, so v velikem številu zbrani zborovalci iz vseh pokrajin naše kraljevine razpravljali o raznih aktualnih vprašanjih poštnege resorata. Mirne in objektivne debate so pokazale, da stremiti to uradništvo v resnici za tem, da se ne izboljša samo njegov gnotni položaj, ampak da se dvigne predvsem strokovni in moralni nivo te važne institucije. Sigurna pot do tega cilja bi pa bila, kakor se je povdarjalo, edino ta, ako bi se vodilna mesta poverila vselej samo ljudem s čem večjo šolsko izobrazbo in z dobro strokovno kvalifikacijo. — Večer tega dne so preživeli zborovalci v najlepšem prijateljskem razpoloženju na komerzu v hotelu g. Mikliča. Preden so se gostje vrnili na svoje oddajene domove, so si še v spremstvu domačinov ogledali našo lepo gorenjsko stran.

— **Predavanje o Mehiki.** Trgovski ataše pri mehiškem poslanstvu v Rimu g. Salvador Prieto, v čigar delokrog spada tudi naša država, bo imel v petek, dne 8. julija t. l. ob 10. uri dopoldne v posvetovalnici podpisane zbornice predavanje o mogočnosti poglobitve gospodarskih odnosov med našo državo in Mehiko. Predavatelj bo med predavanjem pokazal tudi večjo zbirko vzorcev surovin i. d., ki bi se mogle uvoziti v našo državo. Na predavanje so vabljeni vsi inter-tesentni. — Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

— **Vstop na veselični prostor velesejma** je že od 8. ure zvečer prost, ne pa šele od 11. kot je bilo listom pomotoma javljeno in so vsled tega tudi napačno poročali.

— **Ali veste kje dobite bučno olje?** Po solidni ceni in najtinejši kvaliteti pri Franc-u PAVLIN-U, Gradišče 3.

— **Policijsko ravateljstvo v Ljubljani** opozarja stranke, naj za časa velesejma ne oddajajo sob oziroma prenočišč nikomur, ki se ne more izkazati z nakaznico stanovanjskega odseka velesejma. V zadnjem času se je dogodilo več slučajev, da so lahkoverne gospodinjne nasledile lopovom, ki so pri ogledovanju sob izvršili tatvine.

KRATKE VESTI.

Na pomorski razorožitveni konferenci v Zenevi je prišlo do soglasja glede podmornic.

Eno brigado je odpoklicala s Kitajske velikobritanska vlada, ker so druge velesele poslale več čet, kakor se je pričakovalo.

Za župana Varšave je bil izvoljen inž. Slomiuski s 107 proti 55 glasovi.

Novo zaroto je odkrila na Portugalskem policija in aretirala 13 oseb.

Angleško-nemška gospodarska pogajanja v svrhu čim intenzivnejšega sodelovanja Nemcev in Angležev so bila ugodno zaključena.

Poljska vlada je dobila od neke ameriške skupine posojilo v znesku 15 milijonov dolarjev.

Konferenca nemških, angleških, francoskih in ameriških bank s pravico izdajanja bankovcev je bila v Newyorku. Predvsem so se skušali delegati bank dogovoriti glede kontrole in manipulacije zlatih zalog, kar bi drugače bilo nemogoče obvarovati Evropo pred težkimi gospodarskimi streslaji.

Gospodarstvo.

PETI IN ŠESTI DAN LJUBLJANSKEGA VELESEJMA.

Splošen vtis, ki ga nudi dosedanja potek velesejma, je ta, da ljubljansko prebivalstvo dosedaj še ni obiskalo velesejma v oni meri, kot prejšnja leta, deloma zato, ker se pričakuje glavni naval za v nedeljo, deloma pa tudi zato, ker manjka velesejmu raznih »privlačnih« atrakcij, kakor hipodroma, tobogana etc. Šibek poset s strani ljubljanskega prebivalstva seveda prav nič ne ovira kupčij, ki se razvijajo kar najlepše. Kupci in resni intereseenti so med posetniki velesejma v večini.

Posetniki se rekrutirajo predvsem iz Slovenije, tudi iz še tako oddaljenih krajev, kakor iz Podravske doline in Prekmurja. Zelo številni so posetniki iz južnih krajev države, zlasti iz bogatih slavonskih, vojvodinskih in srbijanskih sel, pa tudi iz Bosne in Dalmacije. Večje skupine posetnikov so poslale mesta Zagreb, Beograd, Sombor, Subotica, Split, Šibenik, Sarajevo, Osljek, Novi

Sad, Pančevo, Vel. Kikinda, Vel. Bečkerek, Knjaževac in celo Prizren, Podgorica, Skoplje, Bitolj in Ohrid ter druga mesta. Znatno je obisk tudi iz drugih držav, zlasti iz Avstrije, Češkoslovaške, Bavarske in zasedenega ozemlja v Italiji. Med častnimi posetniki naj omenimo župana v Bordeauxu ter predsednika graškega velesejma g. A. Gracona. Včeraj je posetilo velesejem več visokih vojaških dostojanstvenikov, kakor generali Belić, Mitić, Stanković in drugi.

Kupčije.

Prav sijajne kupčije dela letos v nasprotju z lanskim letom čevljarska industrija, enako tudi pohištvo. Kljub temu, da razstavljalci iz gotovih vzrokov radi zamolčijo dosežene uspehe, je vendar gotovo, da je le malo branš, ki ne bi bile z uspehi na velesejmu zadovoljne. Večji zaključki so bili napravljani v papirni stroki in pisarniških potrebščinah, preprogah, tapetniških izdelkih, živilih, pohištvu, ogledalih, lesnih in železnih izdelkih, strojih za obdelovanje lesa, kovčkah, aktovkah, harmonikah, pleteninah, klobukih, kožuhovini, radio-aparatih, avtomobilih, motornih kolesih, gramofonih, dalje dobre kupčije dela tudi vsa kovinska industrija. Kmetijski obiskovalci mnogo kupujejo razne poljedelske in mlekarke stroje.

Lep obisk beleži higijska razstava. Na umetniški razstavi je šlo nekaj umetnin v denar. Tako tudi nekaj razstavljenih kanarčkov.

Včerajšnji in predvčerajšnji dan cenijo, da je velesejem obiskalo približno 10.000 oseb.

BORZE.

7. julija.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 22.82—0, Berlin 13.485—13.515 (zaklj. 13.495), Curih 1093.5 do 1096.5 (1095), Dunaj 7.9975—8.0275 (8.0125), London 275.92—276.72 (276.3), Newyork 56.7—56.9 (56.8), Praga 168.2—169 (168.6), Italija 310.5—311.5 (311.5), italijanske lire 306—308.

Zagreb. Dunaj 8—8.03, Berlin 13.485 do 13.515, Italija 309.22—311.22, London 275.9 do 276.7, Newyork 56.7—56.9, Praga 168.2 do 169, Curih 1093.5—1096.5.

Curih, Beograd 9.135, Berlin 123.10, Lon-

don 25.225, Newyork 519.50, Pariz 20.3425, Milan 28.39, Praga 15.40, Budimpešta 90.60, Bukarešta 3.22, Sofija 3.755, Varšava 58, Dunaj 73.10.

Efekti.

Ljubljana. Vojna škoda 341—0, Celjska 195—197, Ljubljanska kreditna 0—150, Merkantila 0—90, Kreditni zavod 160—0, Vevče 138—0, Stavnica 55—0.

Sport.

Kako naj plavač ščiti svoje uho? Zdaj, ko je kopalna sezona na višku, ne bo odveč, če spregovorimo nekoliko o ušesnih boleznih, ki jih plavači lahko dobe pri kopanju. Vsak kopalec je že opetovano dobil vodo v ušesa, ki pa navadno kmalu odteče in ne povzroči nikakih bolečin. Ljudem pa, ki imajo precej ušesnega masla, napravi voda v ušesih lahko velike šitnosti; ušesno maslo se namreč vsled vode napne, ki ostane radi tega dalj časa v ušesu in povzroča neprijetno draženje. Dotični plavači torej, ki imajo veliko ušesnega masla, si ga morajo od časa do časa pustiti odstraniti. Veliko hujša pa je stvar, če vdre voda v srednje uho skozi luknjico v ušesni mreni. Ljudje, ki jim je ostala taka poškodba po vnetju srednjega ušesa, ne smejo v vodo, dokler si niso uho dobro zamašili. Vata za to ni pripravna, boljša je še neopčiščena, torej maslna ovčja volna. Tudi kavčukast zamašek se lahko uporabi, če ga poprej namažemo z vazelinom. Najboljši pa je zamašek iz plastilin-voska, kakor jih uporabljajo z velikim uspehom na Angleškem. Čez ta zamašek lahko še potegnemo pokrovček iz gumija. To je tudi priporočljivo za one, ki imajo v zunanjem sluhovodu kak ekcem. Toda voda pride še lahko na drug način v srednje uho, in sicer na ta način, če jo požremo in potisnemo v srednje uho. To se zgodi najlažje takrat, če si hoče plavač krepko oprati svoj nos ali pa če pri plavanju pod vodo požre vodo. Oboje moramo opustiti, če nečemo, da dobimo vnetje srednjega ušesa. Obstoji pa še tretja možnost, namreč če je voda pokvarjena (kar se pri nas večkrat zgodi v »Malem grabnu« ali pa v Gradaščici) in vsebuje slučajno virulentne bacile, ki lahko dosepejo skozi grlo v uho. Temu se seveda izognemo samo na ta način, da se skopljemo v čisti, tekoči vodi, ki je

kolikor mogoče izpostavljena solnčnim žarkom. V tem pogledu je pač najbolj priporočljiva Sava in Sora.

Nov damski svetovni rekord v teku na 100 m je dosegla gđ Gladitz iz Karlsruhe, ki je pri tekmah za južnonemško prvenstvo pretekla to prego v 12 sek. Tudi v skoku v višino je dosegla gospa Else iz Monakovega lep uspeh, namreč 1.50 m. V skoku v daljavo je dosegel Ebner 6.97 m.

Dva nova svetovna rekorda v dviganju ročkov je dosegel Karl Hipfinger, član A. K. Hercules na Dunaju. Z levico je potegnil 85.30 kg, enoročno pa je sunil 106.50 kg in prekosil dosedanj rekord za 4 kg. Hipfinger spada v kategorijo srednje teže in veljata torej tudi njegova rekorda za to kategorijo.

To in ono.

STVAR OKUSA.

Dijakinje v Denver-u so uvedle novo modo. Mesto doslej običajnih zaročnih prstanov nosijo pasje ovratnike. Pa ne mogoče okoli vratu, kar bi bilo za dame s tako bedastimi domisleki prav umestno, temveč na gležnjih. Če izroči taka dama svojemu zaročencu tudi pasjo verižico, ki spada k pasjemu ovratniku, tega reporterju niso hotele povedati in to je res prav obžalovati, zakaj, zdi se, da bi bilo prav koristno, če bi se priklenile take ekstravagančne dame že za časa, ko so zaročene, prav na kratko. Seveda, v Ameriki, kjer nimajo ubogi zakonski možje nobene besede več, bi se take metode pač najbrže ne dale uvesti. Denverške dijakinje so svoje pasje ovratnike prav razkošno okrasile z dragulji mesto z okovi iz niklja, ki so običajni pri četvernožcih. Gospodje ženini se v finacijskem oziru pač nimajo prav nobenega vzroka smejati. Najbolj nesrečni pa so denverski juvelirji, ki morajo prirejati razprodajo zaročnih prstanov za razprodajo. Kaj pa, če bi uvedle denverske dame pasje ovratnike iz zaročnih prstanov ali iz platine za psičke dam, ki nosijo pasje ovratnike na nogah.

SULTANICA IZ PIATRE-NEAMTZA.

Romantično mestice Dorna-Watra ob zlati Bistrici na Rumunskem bo te dni pozorišče senzacionalne obravnave. Pred tamkajšnjim

porotnim sodiščem se bodo zagovarjali tovariši znanega roparskega poglavarja Haralambi-Niculitz-e, ki je bil celih sedem let strah in trepet v okolici ondotnega gorovja in ki se je nazival ponosno sam »Kralja gorac«. On, njegov brat Simeon in cela vrsta drugih njegovih roparskih tovarišev, je padel v boju z orožniki, tako da bodo sedeli sedaj na založni klopi le »podgenerale« rumunskega Rinalda Rinaldinija, ki so bili vjeti. Kar pa bo najbolj zanimivo, je dejstvo, da bo sedela poleg njih cela vrsta mladih, lepih žensk, ki so sledile roparjem prostovoljno v gore ter delile z njimi romantično življenje. Glavna senzacija je sultanica iz Piatre-Neamtza, mnogoobčudovana vaška krasotica, ki se lahko ponaša s tem, da je bila zadnja Niculitzeva ljubica. Približno pred letom dni je pobegnila krasotica, katere srce se je vnelo za roparskega poglavarja in junaka od svojih premožnih starišev. Od tedaj je živela ob njegovi strani. Med prebivalstvom so krožile prave bajke o razkošju, s katerim jo je obdal Haralambi Niculitz-a v svoji podzemski palači. Ljudje so si pripovedovali, da ima ljubezniželjni roparski poglavar v svoji podzemski palači harem, nad vsemi drugimi ženskami pa gospoduje in kraljuje pobegla vaška krasotica sredi bajnega razkošja. Nazivljali so jo samo še »sultanico«. Ker se je nahajala bajna podzemska palača roparskega poglavarja po mnenju ljudstva v bližini mesta Piatra-Neamtza, so imenovali njegovo ljubico kratkomo »sultanico« iz Piatra-Neamtza. Dolgo so iskali orožniki bajno podzemsko palačo zaman, dokler je ni izdala končno iz maščevalnosti neka osvetoželjna rivalinja »sultanice«. »Palača« je bila pa le podzemska jama, ter se je nahajala pod meko razpadlo hišo ob robu gozda. Bila pa je res razkošno opremljena. Orožniki so našli notri »sultanico« s tremi drugimi ženami in tremi »haremskimi čuvaji«. Haralambi Niculitz-a se je postavil, da bi rešil »sultanico« in ostale, orožnikom z zaničevanjem smrti v bran. Pri tem je našel smrt. Sedaj se bo »sultanica« zagovarjala pred poroto in od vseh strani bodo prihiteli ljudje, da vidijo zadnjo ljubico glasovitega roparskega poglavarja.

Mareel Prévost:

Don-Juanke.

Znova je imela občutek, da je zadela od nepredoren zid. Besede so ji zastale na jeziku. Sovražila je črnega moža, ki jo je ločil od ljubljenega bitja, sovražila ga je, a ni mogla od njega proč, ker je tvoril sedaj edino zvez med njo in Jeanom. Samo potem tega duhovnika je mogla oficirja prepričati, da ga ni nevredna. In naenkrat jo je obšel strah in zobje so ji zašklepetali.

— Ne odslovite me, gospod abbé, je ihtela.

Abbé, ki jo je neprestano gledal, je odgovoril z glasom, ki se je zdel Bertinemu izredno ostremu ušesu manj nespravljiv:

— Saj vas nikakor ne mislim odsloviti.

Pustil jo je jokati dolgo časa. Človek bi mislil, da je že vnaprej vedel, na kakšen način se bo končala kriza, in da je pričakoval rešitve s tako potrpežljivo gotovostjo, kot pričakuje kemik raztopino v epruveti.

Berta si je slednjič posušila oči. Vsa njena zgovornost, vse njeno zaupanje je bilo pri kraju: ta črno oblečeni možak, ki ni bil niti lep, niti zelo inteligenten in tudi ne iz najboljših krogov, je bil zlomil njeno odporno silo. Zajecjela je:

— Prosim, ali me hočete sedaj poslušati?

Ni si upala izustiti odločilne besede. Reči jo je moral abbé:

— Ali se hočete izpovedati?

— Da...

— Dobro, ker tako želite, toda poprej moram še odpraviti obisk.

Dvignil se je in Berta mu je sledila do vrat, kjer je poklical:

— Valerija!... Valerija!...

Pri drugem kliču se je prikazala suhljata mlada ženska, v sivi redovniški obleki, s črno avbo na glavi.

— Vedite to gospo v kapelo!... Potem pa je dejal Berti:

— V dobrih desetih minutah bom pri vas. Potrpite ta čas in si izprašajte vest. Berta je sledila sivi postavi po hodniku, razsvetljenem od plinske svetilke. Duh po parketnem voščilu in rožmarinovem olju ji je zavel nasproti. Mislila si je:

»Vse je končano, ujeta sem.«

Nato si je pa dejala:

»Še se rešim, če hočem.«

A brez vsake volje je stopala za sivo sestro...

Ko jo je uro pozneje voz pripeljal domov, je bila silno žalostna. Kljub temu je skušala analizirati svoja čustva: »Čutim se popolnoma uničeno.«

Stara Klarisa jo je čakala nestrpno v predsobi. Ko jo je Berta zapazila se je zjokala. Klarisa jo je prišla za roke in jo začela obkladati z najnežnejšimi priimki:

— Moja mala... oj, moja draga milostiva gospa!

Vendar niste bolni? Ali imate slabe novice?

— Ne, Klarisa, je odvrnila Berta in si otirala solze nasprotno...

— Gospod Jean?

— Jean živi in gre mu dobro.

Zaman se je obvladovala, neprestano so ji silile solze v oči. In sama ni vedela, zakaj pravzaprav joče, ali radi Jeana, ali radi sebe?

Klarisa jo je previdno vedla v spalnico in med tem, ko je Berta odlagala klobuk in plašč, ji je dejala: V salonu vas čaka dama. Ni hotela oditi, čeprav sem rekla, da se morda ne vrnete h kosilu. Tudi ni hotela povedati svojega imena, toda vem, da jo poznate.

— Kdo je?

— Ne vem, ker nimam spomina za imena in obraze...

— Pogledala bom.

Uredila si je lase in si dala nekoliko pudra na lica, čisto mehnično, brez vsake kokečnosti, ter odšla v salon. Bilo ji je čisto vse eno, kdo jo čaka, saj jo ni nič več na tem svetu zanimalo.

Ker je bila štedljiva Klarisa prižgala v salonu samo eno luč na kaminu, je v poltemi spoznala obisk šele, ko je bila tik pred njim.

— Joj, Jeanne!

Bila je gospa Saulnois. Berta je opazila, da je Jeanne zelo shujšala.

— Pustila sem vas čakati, oprostite mi, je dodala.

Kaj vas je privedlo k meni?

(Dalje.)

Kompletne potrebščine
za življe, krojače, čevljarje in tapetnike, kakor
tudi sukance, svilu za šivanje v vseh barvah,
vezenino, čipke in razne porte kupite najcenejše pri

Josip Petelinc-u

Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.
Na veliko! Na malo!

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana
nudi

naifinejši in najokusnejši
namizni kis iz vinskega kisa.

Zahlevajte ponudbo. Telefon šte. 2389.

Tehnično in higijsnično najmoderneje
urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

Carinsko posredniški in špedicijski bureau

»GROM«

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41

Naslov brzojavkam: »GROM«. Telefon 2454.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle najhitreje

in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalinah voz S. O. E. za ekspresne

pošiljke.

TISKARNA „MERKUR“

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela

Širite „Narodni Dnevnik“!